

İSKENDERŞAVASİR

.COM BOOKLET

A

k h i l
l e u s

Dalgın Sular

Akhilleus

İskender Savaşı

Yeni Binyıl Gazetesi Pazar eki

Dalğın Sular

Yaygın kanının aksine, İlyada Paris'in güzel Helena'ya duyduğu aşk için dökülmüş romantik bir övgü değil, Akhilleus'un destanıdır. Daha da genelleyerek söyleyecek olursak, erkeklerin kadınlarla kurdukları ya da kurmadıkları, kuramadıkları ilişkileri değil, birbirleri arasındaki tutku, kıskançlık, rekabet ve dayanışma ilişkilerini anlatır. Bütün bunlara “aşk” demeyeceksek, neye diyeceğiz?

Destanın öyküsünü tetikleyen, kahraman Akhilleus ile kral Agamemnon arasındaki, görünüşte Akhilleus'a bir ganimet olarak verilmiş “Briseis kızı” üzerine kopan rekabettir. Ama yanlış anlaşılmasın, Akhilleus'un feragat etmek zorunda kaldığı “Briseis kızı”na duyduğu arzu değildir, öfkelenerek savaştan çekilmesine yol açan, onurunun zedelenmiş olmasıdır: “Akha oğulları onur payı diye seçmişlerdi bana o kızı, / güzel surlu kentini yıkmış, kargımla kazanmıştım kendime, / Kral Agamemnon, Atreusoğlu, elimden geri aldı onu, / onursuz bir sığıntı yerine kodu beni.” (16:55-59, Azra Erhat, A. Kadir çevirisi. Agamemnon, kral, bu anlamda Akhilleus'tan biraz farklı ama şimdi bu farka girmenin sırası değil.)

Destanın Akhilleus'un savaşıa dönmesiyle sonuçlanan dönüm noktası ise, can yoldaşı Patroklos'un ölümü olur. Akhilleus'un savaşı karşıındaki kayıtsızlığına artık dayanamayan, isyan eden Patroklos, Akhilleus'un zırh ve silahlarını kuşanır. Tıpkı Enkidu'da kendi suretini gören Gılgamesş gibi, Patroklos da Akhilleus için bir ayna imgesi, sanki onun kendisi olur. Gerçi Gılgamesş gibi yarı tanrısal olan Akhilleus selefinden daha bilgedir; ölümlü olduğunun, üstelik de genç bir ölüme yazgılı olduğunun bilincindedir. Ama ölümü gerçekten kendi etinde duyabilmesi, ancak dostunun cesedi ile karşılaşıncaya olur. Anası Tanrıça Thetis ona yeni silahlarını getirdiğinde (çünkü Patroklos canı ile birlikte onları da yitirmiştir) söyle der: "Ben şimdi bu silahları kuşanacağım, / ama korkarım, sinekler bu ara, / üşüşmesin saldırgan oğluna Meneoitios'un -Patroklos- / girmesinler bedenine açık yaralardan, / kurtlar üretip pisletmesinler ölüsünü, / ölüm yok etti ömrünü onun, / çürür gider tekmi eti." (19:23-28). Oğlunu gözeten, belki fazlasıyla gözeten Ana Tanrıça bir dediğini iki etmez: "Bu kaygıları at yüreğinden, oğlum. / O azgın sürüleri savmaya çalışacağım ben, / savaşta can verenleri kaçırın o sinekleri. / Bütün bir yıl açıkta kalsa da bu ölü, / eti kalacak sapasağlam, daha da güçlenecek. (...) / Böyle dedi, atılganlık gücü saldı yüreğine, / ambrosia ile kırmızı nektar damlattı burun deliklerinden, / bozulup çürümesin diye Patroklos'un eti." (19:30-39).

“Ruh” gibi, “can” gibi soyutlamaları cılızlaştıran, doğrudan doğruya ete, gövdeye yönelen bir tutkudur bu ağıtta dile gelen. Sınır tanımayan erkek iştahı, hemcinsinin ölümünde kendi nihaî sınırıyla yüzleşmek zorunda kalır.

Dalgın Sular